

B - Požární prevence

1. [Jak předcházet požárům a co dělat při jejich vzniku?](#)
2. [Proč mít doma hlásiče požáru?](#)
3. [Jaký hasicí přístroj na co použít?](#)
4. [Požár v domácnosti - otevřený oheň](#)
5. [Požár v domácnosti - děti a jejich bezpečnost](#)
6. [Požár v domácnosti - vytápění](#)
7. [Jak předejít požáru v přírodě?](#)
8. [Jak předcházet požáru při kouření?](#)
9. [Co byste měli vědět o únikových východech?](#)
10. [Jak předcházet požárům od elektrických spotřebičů?](#)
11. [Jaké máte povinnosti vůči hasičům?](#)

B1 - Jak předcházet požárům a co dělat při jejich vzniku?

Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení ORP a obce Vám nabízí několik základních rad, jak se chovat, aby k požárům nedocházelo a co dělat v různých situacích.

Kde nejčastěji dochází ke vzniku požáru

Nejčastěji k požáru dochází v domácnostech a v přírodě (především v letním období). Jedná se o požáry vzniklé zejména lidskou nedbalostí, porušováním požárně bezpečnostních předpisů, nesprávnou manipulací s otevřeným ohněm, ale také požáry způsobené dětmi.

Jaké jsou nejčastější příčiny vzniku požáru

Domácnost:

Obr. 1: Nedbalost při vaření – jedna z nejčastějších příčin požáru v domácnosti.

- nedbalost při vaření (zapnutý sporák bez dozoru, ponechání hořlavých materiálů v blízkosti zapnutého sporáku apod.),
- kouření a nevhodně odložené nedopalky cigaret,
- zanedbání údržby topidel a kouřovodů,
- hra dětí se zápalkami,

- nesprávná manipulace s otevřeným ohněm (při používání zábavní pyrotechniky, při svařování, svíčky ponechané bez dozoru v blízkosti hořlavé látky apod.),
- skladování hořlavých a jiných nebezpečných látek (např. benzin) na nevhodných místech a nesprávná manipulace s nimi.

Příroda:

- úder blesku,
- vypalování trávy a suchého kletí,
- rozdělávání otevřeného ohně na nesprávných místech (pod větvemi stromů, mimo vyhrazené ohniště apod.),
- odhození nedopalku v přírodě (suchá tráva, lesní porost).

Další místa:

- kouření na místech, kde je to výslovně zakázáno (např. čerpací stanice).

Jak předcházet požárům

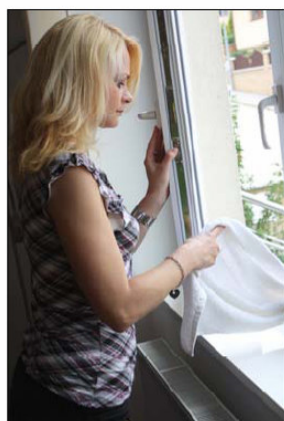
Domácnost:

- zdroje otevřeného ohně (svíčky) nenechte hořet bez dozoru,
- domácnost vybavte hasicími přístroji a instalujte si hlásiče požáru (více v kapitolách Proč mít doma hlásiče požáru a Jaký hasicí přístroj na co použít),
- nechte si pravidelně kontrolovat a čistit komíny,
- nedopalky cigaret řádně uhasťte,
- zamezte dětem v přístupu ke zdrojům otevřeného ohně,
- udržujte dobrý technický stav el. spotřebičů, elektroinstalace, plynu, topidel a kouřovodů, el. rozvodů,
- dodržujte návody na používání el. spotřebičů, zábavní pyrotechniky apod.,
- el. spotřebiče nakupujte výhradně u autorizovaných prodejců,
- hořlavé, výbušné a toxické látky skladujte pouze v určitém množství a v prostorech mimo společné prostory obytných domů.

Obr. 2: Vybavte domácnost hasicím přístrojem.

Příroda:

Obr. 3: Vyvěste z okna kus látky.

- rozdělávejte oheň jen na vyhrazených místech (ohniště),
- nikdy nevypalujte trávu, je to zakázáno,
- nekuřte v přírodě (zejména ne v lese) a v místech, kde je to zakázáno.

Jak se správně zachovat,...

... jestliže doma ucítíte v noci kouř?

- chraňte si dýchací cesty pokud možno navlhčeným kusem látky (kapesník, tričko),
- pohybujte se při zemi (čistější vzduch),
- nerozsvěcujte světla (zvláště, je-li cítit plyn),
- dveře neotevírejte (nejprve vyzkoušejte hřbetem ruky, jestli dveře horké),
- pokud jsou horké, dveře neotevírejte (místnosti může hořet), ucpěte pod dveřmi kusem látky (látku případě navlhčete), volejte tísňovou vyčkajte příjezdu záchranářů,
- jestliže dveře nejsou horké (pravděpodobnost, že ve druhé nehoří), jděte pro ostatní členy společně opusťte domácnost

Obr. 4: Při úniku oknem dbejte na svoji bezpečnost.

nejdou

(ve druhé průduchy v ideálním linku 150,

místnosti rodiny a (pomozte

Obr. 5: Hořící jídlo na sporáku nikdy nehaste vodou!!!

- i osobám se sníženou pohyblivostí),
- znemožní-li Vám cestu ven oheň, zůstaňte v bezpečné místnosti, opět ucpěte průduchy látkou, pootevřete okno, vyvěste z něj kus látky, aby záchranáři věděli, kde Vás mají hledat, volejte tísňovou linku 150,
- jste-li v přízemí a brání-li Vám požár v bezpečném odchodu ven, můžete vyskočit oknem (dbejte však na svoji bezpečnost a před skokem se podívejte, zda se pod oknem nenachází např. odložené nářadí a další překážky, které by Vám mohly způsobit újmu na zdraví).

... když začne hořet na sporáku jídlo

- naleznete v článku „[Požár v domácnosti - otevřený oheň](#) (B4)“.

... při požáru v přírodě

- naleznete v článku „[Jak předejít požáru v přírodě](#) (B7)“.

... při požáru vozidla

- naleznete v článku „[Jak vybavit a bezpečně používat automobil](#) (C4)“.

Obecné zásady

- jestliže spatříte začínající požár, je Vaší povinností jej uhasit, je-li to ve Vašich silách, nebo provést nutná opatření k zamezení jeho šíření,
- pokud nemůžete zamezit šíření ohně, snažte se dostat co nejdál od něj, příp. pomozte i dalším osobám a volejte linku 150,
- začínající požár uhasíte nejlépe pomocí vhodného hasicího přístroje (více v článku „[Jaký hasicí přístroj na co použít \(B3\)](#)“),
- jste povinni oznámit příslušnému Hasičskému záchrannému sboru každý požár, který vznikl, i když se Vám jej podařilo uhasit (linka 150).

B2 - Proč mít doma hlásiče požáru?

Hlásič požáru - spolehlivý zachránce Vašich životů i Vašeho majetku. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR, krizovými orgány ORP a obce Vám nabízí několik informací o tomto přístroji a také důvody, proč si jej pořídit domů a jak a kde jej nainstalovat.

Co je hlásič požáru?

Existují hlásiče požáru, které se používají v rámci elektrické požární signalizace (EPS). Jejich využití je zejména ve výrobních a kancelářských prostorech, obchodních domech apod. Hlásiče jsou připojeny na specializovanou ústřednu, která přijímá signály a předává poplachový signál dál.

Dále existují **autonomní hlásiče požáru (kouře)**. Jedná se o **jednoduché přístroje, které včas detekují vznikající požár a vyvolají poplach**. Tyto hlásiče jsou určeny pro instalaci **ve Vašich domácnostech**. Není nutné připojení na ústřednu. O tomto typu hlásičů Vás chceme podrobněji informovat.

Obr. 1: Autonomní hlásič kouře.

Jak vlastně hlásiče fungují?

Obr. 2: Poříďte si jej i Vy.

Instalovaný autonomní hlásič požáru (dále jen AHP) reaguje např. na výskyt kouře spuštěním akustického poplašného signálu. Je napájen baterií, jejíž životnost je v průměru jeden rok (některé až 10 let). Je možné propojení vícero hlásičů s tím, že v případě výstražné reakce jednoho hlásiče, jsou zapnuty i hlásiče ostatní (např. čidlo reagující na kouř v garáži spustí čidlo u Vás v ložnici). O podrobnostech Vás bude informovat prodejce. **Nákup hlásiče důrazně doporučujeme realizovat u specializovaného prodejce, výrobek musí odpovídat platným normám a mít označení „CE“.**

Nejvhodnější místa pro jejich umístění

Instalace AHP je rychlá a jednoduchá, takže to zvládne prakticky každý. Stačí k tomu hmoždinky a běžné nářadí. Při jejich instalaci postupujte vždy podle návodu výrobce.

Vhodné umístění:

- v ideálním případě ve všech obytných místnostech bytu / domu + garáži,
- v případě montáže jednoho hlásiče v bytě vždy v centrální části bytu, např. chodbě (kam ústí jednotlivé místnosti)
- v místnosti vždy doprostřed stropu (dle doporučení min. ve vzdálenosti 60 cm od stěny a ve výšce max. 6 m od podlahy)
- v bytových domech, ubytovnách apod. i ve společných prostorech každého podlaží domu
- v místech s předpokládaným vznikem požáru
- (garáže, dílny)

Obr. 3: Instalace hlásiče.

Nevhodné umístění:

- prašné a vlhké prostory (kuchyně, koupelny)
- blízkost ventilátorů, tepelných zdrojů, svítidel nebo jiných zdrojů tepla
- vrcholy půdních prostorů střech tvaru „A“
- prostory s vysokou koncentrací cigaretového kouře, výparů barev, rozpouštědel a výfukových plynů

Pozor na připálená jídla při vaření - méně kvalitní hlásiče reagují i na tyto zplodiny!!!

Desatero důvodů, proč si hlásič pořídit

Obr. 4: Autonomní hlásič kouře (detail)
– napájení baterií.

1. včasná detekce vznikajícího požáru
2. upozornění pomocí zabudované sirény
3. možnost uhašení požáru v jeho zárodku
4. možnost včasné záchrany Vašeho života a majetku
5. napájení baterií (vhodné i pro prostory bez elektrické sítě)
6. možnost propojení vícero hlásičů
7. jednoduchá a rychlá instalace
8. dostupná pořizovací cena (cca od 200

Kč)

9. možnost výběru typu hlásiče dle Vaší potřeby

10.možnost jednoduše svépomocí provést kontrolu funkčnosti

Něco málo z našich právních předpisů

Na základě [!\[\]\(919a2cb85b99741a73c0c31a427236a8_img.jpg\) vyhlášky 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb](#) (1,76 MB), **musí být domácnosti ve všech nových objektech (rodinné domy, byty v bytových domech, ubytovny, zdravotnická zařízení) od 1. 7. 2008 vybaveny autonomními hlásiči požáru (min. 1 kus hlásiče) a navíc rodinné domy přenosnými hasicími přístroji (min. 1 kus hasicího přístroje s hasicí schopností nejméně 34A).**

Tento požadavek se netýká staveb realizovaných před účinností této vyhlášky, avšak doporučujeme instalaci hlásičů i ve Vašich domácnostech!

Pamatujte: „Je lepší, když Vás budí hlásič, nežli hasič“.

V případě, že si pořizujete hlásič do staršího domu nebo bytu, doporučujeme současně i pořízení přenosného hasicího přístroje. Více o správném výběru a umístění hasicího přístroje naleznete v článku [„Jaký hasicí přístroj na co použít? \(B3\)“](#)

B3 – Jaký hasicí přístroj na co použít?

Nedejte ohni šanci zničit Váš majetek a zastavte ho hned na začátku! Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR, orgány krizového řízení ORP a obce Vám nabízí několik informací o hasicích přístrojích, jak zvolit správný typ a jak s ním správně zacházet.

Obr. 1: Informace o použití a typu přístroje.

K čemu slouží hasicí přístroje

Hasicí přístroj je určen k **hašení začínajícího požáru**, tj. **pro prvotní protipožární zásah**. Obsahuje určitý druh hasiva a je opatřený zařízením, kterým se přístroj uvádí do činnosti. Hasicí přístroje dělíme na **přenosné, pojízdné a přívěsné**.

Jaké rozlišujeme typy hasicích přístrojů

Hasicí přístroje dělíme dle typu náplně na: **vodní, práškové, pěnové, sněhové (CO₂) a halotronové.**

Správná volba hasicího přístroje je podmíněna druhem hořlavé látky - ty se dělí do tzv. **tříd požáru**:

tř.	druh hořlavé látky
A	hoření pevných látek hořících plamenem nebo žhnutím
B	hoření kapalných látek a látek, které do kapalného skupenství přecházejí
C	hoření plyných látek hořících plamenem
D	hoření lehkých alkalických kovů

Vodní HP

vhodný	nevhodný	nesmí se použít!
Papír, dřevo a další pevné hořlavé látky	Benzín, nafta, líh, ředidlo	Elektrická zařízení pod proudem
Alkoholy	Hořlavé plyny	Lehké a hořlavé alkalické kovy
	Cenné materiály (archivy)	Látky prudce reagující s vodou (např. kyseliny)
		Rostlinné a živočišné tuky a oleje

Jakým hasicím přístrojem co hasit

Práškový HP

vhodný	nevhodný	nesmí se použít!
Elektrická zařízení pod proudem	Dřevo, uhlí, textil	Lehké a hořlavé alkalické kovy
Hořlavé plyny		
Benzín, nafta, oleje		
Pevné materiály		
Počítače, televizory a další elektronika		

Sněhový HP (CO₂)

vhodný	nevhodný	nesmí se použít!
Elektrická zařízení pod proudem	Pevné hořlavé látky typu dřeva, textil, uhlí	Lehké a hořlavé alkalické kovy
Hořlavé plyny		Hořlavý prach
Hořlavé kapaliny		Sypké látky
Jemná mechanika a elektronické zařízení		

POZOR! Při potřísnění pokožky CO₂ hrozí nebezpečí vzniku omrzlin!

Halotronový HP

Dá se použít pro hašení všech materiálů s výjimkou pevných žhnoucích látek.

Je vhodný k hašení:

- automobilů
- jemné mechaniky a elektroniky, počítačů
- elektrických zařízení pod proudem
- archivů a cenných materiálů

POZOR! Nepoužívejte v uzavřených prostorech bez větrání - hrozí poškození Vašeho zdraví!

Obr. 2: Umístění HP 150 cm od podlahy.

Do Vaší domácnosti doporučujeme použít **práškový hasicí přístroj ABC** (tento je univerzální - dá se použít na pevné látky, kapaliny, plyny, elektřinu apod., nevýhodou je však jeho následné odstraňování). Nejvhodnější hasivo na hašení pevných látek je voda, avšak hasicí přístroj s touto náplní nesmíte použít na elektřinu!

Jak správně umístit a používat hasicí přístroje

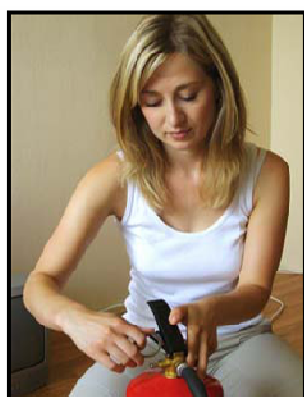
- HP se umísťují tak, aby byly snadno viditelné a volně přístupné,

- V nepřehledných, příp. ve skrytých prostorech se k označení umístění HP použije i příslušná požární značka umístěná na viditelném místě,
- HP se umísťují v místech, kde je nejvyšší pravděpodobnost vzniku požáru,
- Přenosné HP se umísťují na stěnu tak, aby rukojeť HP byla nejvýše 1,5 m nad zemí,
- HP umístěné na podlaze musí být zajištěny proti pádu,
- V dopravních prostředcích se HP umísťují tak, aby neohrožily bezpečnost osob

Obr. 3: Umístění HP v autě.

Správné použití HP je graficky znázorněno na každém hasicím přístroji a doplněno krátkým popiskem. Před jeho použitím si jej pozorně přečtěte.

Obr. 4: Uvolnění pojistky.

Obr. 5: Použití HP.

Pamatujte!

Hasební zásah provádějte **vždy po směru větru** a hořící plochu haste **od kraje**. **Hasicí přístroj lze použít opakovaně, proto po každém (i sebekratším) použití hasicího přístroje zajistěte jeho opětovné naplnění.** V případě vzniku dalšího požáru se tak vyhnete komplikacím souvisejícím

s nedostatkem hasiva.

Kontrola HP se provádí po každém jeho použití nebo při mechanickém poškození, jinak zpravidla 1x ročně odbornou firmou.

Něco málo z našich právních předpisů

Na základě vyhlášky 23/2008 Sb., o technických podmínkách požární ochrany staveb, **musí být prostory ve všech nových objektech sloužících k bydlení** (rodinné domy, stavby bytových domů, ubytovací zařízení a dále garáže) **od 1. 7. 2008 vybaveny přenosnými hasicími přístroji s hasicí schopností min. 34A** (tzn., že tento HP je předurčen k hašení pevných hořlavých látek a při zkoušce svým hasicím účinkem uhasí požár dřevěné hranice určitého rozměru). Tento požadavek se netýká staveb realizovaných před účinností této vyhlášky, avšak doporučujeme pořídit si hasicí přístroje i do Vaší domácnosti!

B4 - Požár v domácnosti - otevřený oheň

Svíčka – zpříjemní domácí atmosféru, při výpadku elektřiny může sloužit jako náhradní zdroj světla. Může být však také příčinou požáru ve Vaší domácnosti. Otevřený oheň je častý zdroj požáru v domácnosti. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR, orgány krizového řízení ORP a obce Vám poradí, jak bezpečně používat nejen svíčky, ale i další zdroje otevřeného ohně.

Charakteristika otevřeného ohně

Jednou z nejčastějších příčin požáru v domácnosti jsou činnosti, při kterých se využívá otevřený oheň (**svařování, pálení plamenem, hořící svíčky, zábavná pyrotechnika** apod.).

Všechny tyto činnosti mají jedno společné, vyskytují se při nich zdroje tepla dostačující pro zapálení běžného hořlavého materiálu.

Svařování

Svařovat lze kovy železné (např. ocel), ale také neželezné (např. hliník a měď). Takzvaně svařovat lze však také plasty a lepenku. Samostatnou kapitolu v práci s otevřeným ohněm tvoří pokrývačské práce, při kterých dochází k manipulaci s hořlavými látkami (lepenkami), které se svařují například plynovými hořáky.

Předpisy stanoví, že **práce, pro které je nutná odborná kvalifikace, nesmí provádět ten, kdo požadovanou kvalifikaci nemá.** Kdo chce provádět např. svářečské práce, musí mít platný svářečský průkaz. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů stanoví: "Fyzická osoba nesmí provádět práce, které mohou vést ke vzniku požáru, pokud nemá odbornou způsobilost požadovanou pro výkon takových prací zvláštními právními předpisy". V případě, že toto ustanovení fyzická osoba poruší, může ji být uložena pokuta až do výše 25.000, - Kč.

Obr. 1: Ohřev tohoto plastového vodovodního potrubí PB hořákem měl za následek požár rodinného domu.

Základní bezpečnostní opatření při svařování a dalších pracích s otevřeným ohněm řeší vyhláška č. 87/2000 Sb., kterou se stanoví podmínky požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách.

Základním bezpečnostním opatřením je v případě práce s otevřeným ohněm **odstranění všeho hořlavého materiálu**, a to nejen v bezprostředním okolí prováděné práce, ale nejlépe v celém prostoru. Dále je nutné zkontrolovat, zda nemůže dojít k přenosu jisker nebo žhavých okují k hořlavému materiálu v

jiném prostoru (např. otvory v podlaze nebo ve stěnách). Rovněž nelze zanedbat přenos tepla vedením (např. trubka procházející stěnou do jiného prostoru, která je v přímém kontaktu s hořlavými látkami). Pokud jsou prováděny práce s otevřeným ohněm v domě nebo v bytě za provozu, je nutná spolupráce majitele nebo nájemníka na bezpečnostních opatřeních. Lidem, kteří tyto práce provádějí, musí být poskytnuty správné informace o hořlavých materiálech v okolí prováděných prací. **Při pracích s otevřeným ohněm**, zejména při svařování a pálení, **musí být přítomna další osoba**, která sleduje, kam žhavé částice odletují, a v případě potřeby může oheň v zárodku uhasit připravenými hasebními prostředky. **Při přerušení práce musí vždy alespoň jedna osoba místo práce střežit a po ukončení práce je povinnost místo práce a jeho okolí kontrolovat.** Nejkratší doba požárního dohledu je 8 hodin. Obdobná opatření se vztahují také např. na práci s otevřeným ohněm při lepení izolační nebo jiné střešní krytiny otevřeným plamenem.

Různá zařízení používající otevřeného ohně je nutné používat přesně dle návodu výrobce. Pokud se při práci s otevřeným ohněm používají současně hořlavé kapaliny (benzin, petrolej apod.) je nutná nejvyšší opatrnost, neboť může dojít ke zraněním i smrtelným úrazům. Proto je nutné se vždy nejprve seznámit se správnými postupy vhodnými pro používání těchto zařízení a tyto postupy dále dodržovat.

Svíčky, prskavky a zábavná pyrotechnika

Obr. 2: Svíčky neponechávejte bez dozoru.

Svíčky si v posledních letech našly své pevné místo v našich domech či bytech. Jejich obliba neustále stoupá, ale jen málokdo si uvědomuje, jak velké nebezpečí v sobě skrývají.

Nezapomeňte, že hořící svíčka nebo prskavka je otevřený oheň a s jako takovým by se s ní mělo zacházet. Ještě **ve vzdálenosti 8-10 cm** od plamene svíčky **teplota dosahuje 200 °C**, což stačí k zapálení papíru, plastů, textilií a dalších předmětů, které ponecháte v blízkosti hořící svíčky. Zapálenou svíčku proto nelze položit kamkoliv a na cokoliv. Svíčka by měla být umístěna na stabilní nehořlavé podložce

bránící přímému kontaktu svíčky s podkladem (např. chvojím v adventním věnci, ubrusem apod.). Svíčky umísťujte v dostatečné vzdálenosti od hořlavých materiálů, rozhodně je nedávejte k oknům do průvanu, blízko záclon, v těsné blízkosti textilií, nenechávejte je na poličce ani na skříni, neboť se oheň může rychle přenést na nábytek a ostatní zařízení bytu. Zapálené svíčky nesmíte nechat během jejich hoření bez dozoru. Zhasněte je vždy, když opouštíte domov nebo jdete spát. Pod stálou kontrolou by měla být i zapálená vonná aromalampa, u které hrozí vyhřeznutí hořlavin přímo na podlahu. Dávejte pozor na děti, aby si bez dozoru nehrály se zápalkami svíčkou, nebo prskavkou.

Požáry vánočních stromků se v posledních letech objevují spíše ojediněle, protože většina domácností používá k jejich osvětlení elektrické žárovkové

svíčky. I u nich bychom měli dodržovat základní bezpečnostní pravidla a na stromek instalovat pouze takové osvětlení zakoupené nejlépe v běžné prodejní síti, které je opatřené českým návodem, ve kterém jsou uvedeny srozumitelné informace jak s výrobkem bezpečně zacházet a jak jej správně používat. Hasiči evidují případy, kdy kvůli elektrickému zkratu el. svíček došlo k požárům bytů.

Během adventní doby se již prodává zábavná pyrotechnika, která se používá především při oslavách příchodu nového roku. Při jejich prodeji a skladování je nutno dodržovat veškerá základní bezpečnostní pravidla takovým způsobem, aby nedošlo ke vzniku požáru, výbuchu, nebo jinému ohrožení. Před použitím zábavné pyrotechniky si pozorně přečtěte návod k použití, který by měl být přiložen. Tam se dozvíte, jakým způsobem byste měli s pyrotechnikou zacházet, aby nedošlo k požáru či ohrožení života.

Obr. 3: Před použitím si přečtěte návod na použití pyrotechniky.

Pozor při vaření!

Vánoce jsou také obdobím častějšího pečení a vaření. Nenechávejte bez dozoru otevřený plamen plynového sporáku a dbejte zvýšené opatrnosti, aby nedocházelo ke vznícení připravovaných potravin. Pamatujte, že např. horký olej na pánvi a jiné hořlavé kapaliny se **nesmí hasit vodou**, jinak může dojít k popálení nebo opaření nezkušeného „hasiče“.

Obr. 4: Požár v kuchyni.

Pokud se Vám na pánvi vznítí potraviny, zakryjte pánev pokličkou a oheň uduste, posloužit k tomu může mokrý hadr nebo hasicí rouška. Výborným pomocníkem je při těchto bytových požárech **univerzální hasicí přístroj ve spreji**, kterým požár uhasíte v zárodku, než se stačí rozšířit a napáchat velké škody. Je nutné jej však mít uložený nadosah od sporáku. Naopak, **v těsné blízkosti sporáku neukládejte hořlavé předměty** jako utěrky, papírové ručníky a „chňapky“ na horké nádoby.

Při vaření na plynovém sporáku doporučujeme **nenosit na sobě volné oblečení** (široké rukávy apod.), jeho části se mohou snadno dostat do kontaktu s ohněm.

Domácí únikový plán

Pro bezpečné zvládnutí požáru v domácnosti je dobré si předem připravit domácí únikový plán.

Domácí únikový plán (DÚP) je předem smluvený způsob úniku či opuštění objektu (bytu, domu) v případě požáru. Zpravidla se vypracovává několik únikových cest a slouží k včasnému a bezpečnému opuštění ohroženého prostoru. DÚP by měl být znám všem členům rodiny a měl by být alespoň dvakrát ročně procvičován. Důležitou součástí DÚP je „**Místo setkání**“ členů rodiny

(u stromu na zahradě, u lampy pouličního osvětlení...). Rodina má určeno „místo setkání“ **mimo dům** (např. u stromu před domem či jiný záchytný bod), kde se všichni sejdeme a odkud budeme volat hasiče. Lze tak získat přehled o všech členech rodiny v případě požáru a pomůžete tím také zasahující jednotce.

Při práci s otevřeným ohněm si hlavně pamatujte:

- Nenechávejte bez dozoru otevřený plamen plynového sporáku, krbu a dbejte zvýšené opatrnosti při vaření, aby nedocházelo ke vznícení připravovaných potravin.
- S otevřeným ohněm zbytečně neriskujte. Zdroje otevřeného ohně jako jsou svíčky nebo teplomet nenechte hořet bez dozoru, umístěte je tak, aby nemohly zapálit materiály v okolí.
- Při kouření cigaret a odhazování nedopalků do odpadkových košů dbejte na dokonalé uhašení nedopalků cigaret, pozor na pokládání cigaret na hořlavý materiál. Velmi nebezpečné je pak kouření v posteli, zvláště pokud jste pod vlivem alkoholu nebo jiných drog.
- Skladujte hořlavé, výbušné a toxické látky pouze v určených množstvích a prostorách, mimo společné prostory obytných domů. Opatrně nakládejte s hořlavými kapalinami (benzín, nafta, barvy apod.)
- Když opouštíte domov, nezapomeňte zhasnout světla, vypnout elektrické spotřebiče, vypnout elektrický nebo plynový sporák, uhasit otevřený oheň (krb), zastavit vodu. Ujistěte se, že jsou zavřená okna a dveře.

B5 - Požár v domácnosti - děti a jejich bezpečnost

Jednou z častých příčin vzniku požáru v domácnostech je i neopatrnost dětí. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení ORP a obce Vám poradí, jak zabránit dětem způsobit požár.

Děti mohou velmi často svým jednáním způsobit požár, neboť si při hře většinou neumí představit možné nebezpečí, které jim hrozí.

Obr. 1: Požár způsobený neopatrností dětí.

Děti zakládají požáry nejčastěji v místech, která jsou snadno přístupná a kde se mohou pohybovat bez dozoru dospělých osob. Kromě domácností se jedná např. o opuštěné objekty nebo stohy slámy a lesy.

Velkým nebezpečím při založení požáru dětmi je jejich ohrožení na životě. Nedovedou totiž včas reagovat a plně rozpoznat vzniklé nebezpečí.

Obr. 2: Umístěte zápalky mimo dosah dětí.

Faktorů, které vedou k zakládání požárů dětmi je několik. U těch menších je to neschopnost představit si možné nebezpečí při hře se sirkami, zápalkami apod. U této skupiny vznikají požáry nejčastěji jako následek touhy poznat něco nového a neznámého.

S narůstajícím věkem přichází touha po poznání účinků ohně, neméně často i touha vidět zasahovat hasiče. Starší děti způsobují požáry převážně při snaze naučit se kouřit, při konstrukci jednoduchých výbušnin nebo při zkoumání hořlavosti různých látek.

Z hlediska prevence je nejdůležitější aktivita rodičů.

Rodiče by měli zejména:

- Zamezit přístupu dětí k možným zdrojům otevřeného ohně, zápalkám, zapalovačům apod.,
- vysvětlit dětem nebezpečí, které jim hrozí při nesprávném zacházení se zábavnou pyrotechnikou a upozornit je na možnost způsobení požáru jejím nevhodným používáním,
- vysvětlit dětem zásady bezpečného používání předmětů v domácnosti jako jsou mikrovlnná trouba, krb, plynový sporák a další,
- varovat děti před kouřením nejenom ze zdravotního hlediska, ale také z pohledu požární ochrany. Odhozená zapálená cigareta nebo zápalka je častým zdrojem vzniku požáru,
- vysvětlit dětem zásady správného chování v mimořádné situaci - oznámení požáru na tísňovou linku, opuštění domácnosti atd.

Obr. 3: Při používání ohně nenechávejte děti bez dozoru.

Obr. 4: Vysvětlete dětem nebezpečí elektrických spotřebičů.

B6 - Požár v domácnosti - vytápění

Jednou z častých příčin úmrtí při požárech je neopatrnost lidí při vytápění svých domovů. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR, orgány krizového řízení ORP a obcí Vám poradí, jak bezpečně vytápět.

Vytápění - jako příčina požáru

Jednou z příčin vysokého počtu úmrtí při požárech je také **neopatrnost lidí při vytápění svých domovů**. Při provozu topidel lidé ne vždy dodržují potřebná bezpečnostní pravidla, mnohdy zanedbávají údržbu topidel a kouřovodů. Jednotky požární ochrany tak během topné sezóny každý týden vyjíždějí k požárům komínů, střech, zařízení k topení nebo nevhodně uskladněných topiv.

Mezi nejčastější závady v této oblasti patří:

- nedodržení bezpečné vzdálenosti 1 m od tělesa komínu
- neomítnutý komín, spáry v komíně
- nesprávně provedený prostup kouřovodu hořlavou stěnou
- nedodržení bezpečné vzdálenosti od topidla

Podrobnosti k bezpečným vzdálenostem lze nalézt v příloze vyhlášky č. 23/2008 Sb. na www.hzscr.cz/vyhlaska

V nařízení vlády č. 91/2010 Sb. ze dne 1. března 2010, o podmínkách požární bezpečnosti při provozu komínů, kouřovodů a spotřebičů paliv je například stanoveno jak často a kým se prování, čištění spalinových cest případně kontrola nebo výběr pevných (tuhých) znečišťujících částí a kondenzátů.

Nově postavené komíny musí být dle normy ČSN 73 4201, označeny identifikačním štítkem.

Základní bezpečnostní zásady při vytápění

Zvýšenou pozornost je třeba věnovat **správné instalaci a údržbě topidel**. Vždy se řiďte návodem výrobce, který musí být připojen k výrobku. V žádném případě neinstalujte topidla bez odborné pomoci.

Vždy je třeba dodržovat **zásadu bezpečné vzdálenosti** topidla od dalších předmětů v místnosti, stavebních konstrukcí a podlahových krytin. Podrobnosti lze nalézt v příloze vyhlášky č. 23/2008 Sb. na www.hzscr.cz/vyhlaska Pokud není možné bezpečný odstup dodržet, musíte zajistit alespoň kvalitní **tepelnou izolaci**. Jakékoliv hořlavé látky a předměty, které se mohou vznítit, (ba i obyčejný hadr), skladujte pokud možno co nejdále od topidel. V žádném případě neodkládejte na topné či ohřevné plochy jakékoliv hořlavé předměty. Pozor zejména na barvy nebo laky!

Obr. 1: Vždy se řiďte návodem výrobce topidla.

Topné těleso na pevná paliva zabezpečte **ochrannou (nehořlavou) podložkou** pod topidlem, které znemožní vznícení podlahy tvořené hořlavými materiály a zabrání také žhavým uhlíkům vypadlým z kamen zapálit okolní předměty. Ochranná podložka by u všech spotřebičů na pevná paliva měla přesahovat půdorys spotřebiče nejméně o 30 cm před příkládacím a popelníkovým otvorem a 30 cm na bočních stranách, v případě tepelného spotřebiče k vaření se jedná o 60krát 30 cm. U krbu jsou zásady ještě přísnější (izolační podložka o 80 a 40 centimetrů).

Obr. 2: Pravidelná kontrola kotle.

Pokud máte **plynové vytápění**, dodržujte lhůty revizí plynových spotřebičů (zpravidla 1 krát za 3 roky) a pravidelně kontrolujte, zda správně fungují. Nebezpečí hrozí zejména u otevřených spotřebičů, kde při samovolném uvolňování plynu **může dojít k otravě**. Uživatelé plynového kotle musí minimálně jednou ročně zajistit kontrolu celého spalovacího procesu, čistotou hořáků počínaje a funkcí pojistkového ventilu či termostatu konče.

Topidla potřebují pro svou správnou funkci **dostatečný přívod vzduchu**. U některých druhů topidel (např. u karmy) hrozí v případě nedostatečného odvětrání otrava oxidem uhelnatým.

Každé topidlo a komín je konstruováno na určitý druh paliva a jeho používání je nutné dodržovat. Pokud přejdete z jednoho druhu paliva na druhý (např. z plynového vytápění na topení dřevem), vždy si nechte u odborníků zkontrolovat,

zda je váš komín pro tuto změnu vhodný.

Pro topení nepoužívejte nic, co do kamen nepatří - např. biologický či jiný odpad (sláma, umělohmotné lahve apod.). Má to nejen nezanedbatelné ekologické důsledky, ale zvyšuje se i riziko poškození kotle, kamen, kouřovodu nebo komína, čímž roste také nebezpečí vzniku požáru.

Dávejte si pozor i na spalování vlhkého dřeva, komín se přitom zanáší větším množstvím sazí a tím se zvyšuje i riziko požáru. Klesá jeho výhřevnost, odpařená voda navíc negativně působí na tepelnou techniku a proces spalování.

Kamna na pevná paliva **nesmíte nikdy zapalovat pomocí vysoce hořlavých kapalin** (např. benzínu), vždy hrozí vznícení hořlavých par a vážné zranění.

V případě topidel na pevná paliva dávejte bedlivý **pozor na žhavý popel**. Nechte jej zcela vychladnout a pak uložte do nehořlavých nádob (např. kovu), které jsou neporušené, uzavíratelné a umístěné v bezpečné vzdálenosti od

hořlavých látek a stavebních konstrukcí z hořlavých hmot. Vyvarujte se ukládání žhavého popela do plastových popelnic, ty se totiž mohou pak žářem zdeformovat. Kvůli špatnému uložení popela každoročně dochází k požárům nejen popelnic a kontejnerů, ale i obytných a hospodářských budov.

Obr. 3: Kontrola kouřovodu.

Nesmí se však zapomínat ani na k tepelným spotřebičům připojené **komíny** (zpravidla svislá konstrukce s jedním nebo více otvory, které slouží k odvodu kouře z tepelných spotřebičů) a kouřovody (roura spojující kamna se spalínovou cestou, respektive komínem).

Komíny a kouřovody s připojenými tepelnými spotřebiči se musí udržovat v řádném stavebně technickém stavu. Konkrétně to znamená například udržování **celistvosti a neprodyšnosti komínového pláště**, i starší komín by měl být řádně vyspárován a pokud možno omítnut. Požáry často vznikají například žhnutím **trámů zazděných v komíně** (obvyklé zejména u starších staveb).

Kouřovod vedoucí z topidla do komínového tělesa musí být **správně izolován**.

Dbejte na **řádné zaústění** kouřovodu do komína, dodržujte návody a technické podmínky stanovené výrobcem tepelných spotřebičů. I v případě komína může mít zanedbání neblahé následky. Špatné (netěsné) zaústění kouřovodu do komínového tělesa může díky nekontrolovatelnému uvolňování zplodin způsobit vážné poškození zdraví. Neudržovaný komín rovněž zvyšuje riziko výbuchu kamen.

Pamatujte, že sebemenší nečistota v komíně může způsobit velké nepříjemnosti, ať již dlouhodobé žhnutí a následný otevřený požár nebo otravu lidí jedovatým oxidem uhelnatým. **Pravidelné vymetání sazí v komíně** a vybírání odpadu by mělo být proto samozřejmostí, stejně jako kontrola jeho technického stavu. Pro ještě přijatelné zajištění bezpečnosti byste měli provést **čištění a kontroly komínů a topidel alespoň před začátkem topné sezóny a po jejím skončení**. Pryč jsou ty doby, kdy kominík obcházel dům od domu a sám si hlídal svůj rajón. Dnes řádné čištění a kontrolu komínů si prostřednictvím kominické firmy musí zajistit majitelé objektů sami.

Obr. 4: Kontrola komínu.

Ačkoliv čištění vlastních komínů lze teoreticky provádět svépomocí, lepší je se spolehnout na odborníky - kominíky. Ti by měli provést revizi komínu i v případě, že se chystáte ke komínu připojit jakýkoliv spotřebič, nebo hodláte změnit druh paliva. O provedení čištění vydá kominík doklad.

K požáru může dojít i od nedostatečně **zajištěných či netěsných komínových dvířek**, z nichž pak mohou vylétat jiskry či žhavé materiály. Vybírací dvířka u paty komínu by neměla být nikdy umístěna v obytných místnostech, pevně uzavřena musí být i vymetací dvířka na půdě.

Používání komínů, u nichž byly zjištěny závady, je zakázáno.

Zásada bezpečné vzdálenosti platí také pro komínové těleso, hořlavé látky by od něj měly být v půdních prostorách vzdáleny nejméně 1 metr - riziko zvyšují zejména textil a seno. Do komínového zdiva nesmí zasahovat ani k němu těsně přiléhat žádné hořlavé stavební prvky (jako konstrukce rovu, stropu, obložení apod.). **Za nezávadný stav komínů nese odpovědnost správce nebo majitel objektu**, ne kominík.

Pamatujte, že zkontrolovaný a dobře vyčištěný a seřízený tepelný spotřebič přináší nejen spolehlivější provoz a požadovaný výkon, ale i významnou úsporu paliva.

B7 - Jak předejít požáru v přírodě?

Víte, jak bezpečně rozdělat oheň v přírodě nebo proč nevypalovat trávu? Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení ORP a obcí Vám poradí, jak všechny tyto události bezpečně zvládnout.

Obr. 1: I odhozený nedopalek cigarety může způsobit rozsáhlý požár.

Hlavní příčiny požáru v přírodě

pokud vznikne požár v přírodě, má tato událost vždy jednoho z následujících viníků:

- **přírodu** - hlavním zdrojem požárů jsou blesky. Dále se může jednat o pády hořících kosmických těles, výbuchy plynů nebo sopečnou činnost.
- **člověka** - v tomto případě se většinou jedná buď o úmyslné zapálení, nedbalost při zacházení s ohněm, při kouření nebo při používání techniky.

Bezpečné rozdělávání ohně v přírodě

Léto, dovolenou a prázdniny si většina z nás nedovede představit bez táboráku a opékání špekáčků či grilování. Ale ani u těchto příjemných činností bychom neměli zapomínat, že oheň je nebezpečný živel a může se velice snadno vymknout naší kontrole, ohrozit životy a způsobit velké majetkové škody.

Pro bezpečné rozdělávání ohně v přírodě doporučujeme dodržet následující zásady:

- Vhodné místo pro ohniště by mělo být **vzdáleno nejméně 50 m od okraje lesa** a v dostatečné vzdálenosti od budov a všech dalších hořlavých věcí (stoh, suché listí, kořeny stromů, větve, apod.). Pamatujte, že **v lese lze rozdělávat oheň jen na vyhrazených místech a kouření je ze zákona zcela zakázáno** (v případě porušení tohoto zákazu mohou viníci dostat pokutu až do výše 15 000 Kč, pokud dojde k požáru a nejedná se o trestný čin, sankce se může vyšplhat až do výše 25 000 Kč).
- Při rozdělávání ohně v přírodě **ohniště bezpečně oddělte od okolního prostředí** - např. obložením kameny, obsypáním pískem, vyhloubením zeminy apod. V případě větších ohňů je vhodné ohniště oddělit až metr širokým pruhem, který bude zbavený veškerých hořlavin. Podrobněji o bezpečném zapalování ohně Vás informujeme v kapitole Jak přežít v přírodě.
- K zapálení nebo udržování ohně v žádném případě **nepoužívejte vysoce hořlavé látky** jako např. benzín, naftu či líh. Oheň se pak velmi snadno vymkne kontrole a může způsobit i vážné popáleniny. Navíc podle zákona o ochraně ovzduší v otevřených ohništích nelze pod hrozbou vysokých pokut spalovat žádné chemické látky (např. plasty, pneumatiky...).

Obr. 2: Nachystejte si předem dostatek vody na uhašení.

odchodu se z ohniště nesmí kouřit a popel i půda pod ohništěm musí být chladné. Pamatujte, že i ve zdánlivě zcela vyhaslém ohništi se mohou skrývat žhavé oharky a poryv větru je znovu rozdmýchá a oheň roznese do okolí.

Obr. 3: Oheň vždy řádně uhasete.

- **Oheň nenechávejte ani chvíli bez dozoru.** Nachystejte si předem dostatek vody (popř. písek, hlínu), kdyby se oheň vymykal kontrole. Nejlepší je umístit ohniště v blízkosti vodního zdroje.
- **Děti by neměly být u ohniště ponechány bez dozoru plnoleté osoby.**
- **Místo opusťte jen tehdy, až je oheň řádně uhašený** - nejlepší je ohniště pořádně prolít vodou, popřípadě zasypat zeminou. Při odchodu se z ohniště nesmí kouřit a popel i půda pod ohništěm musí být chladné. Pamatujte, že i ve zdánlivě zcela vyhaslém ohništi se mohou skrývat žhavé oharky a poryv větru je znovu rozdmýchá a oheň roznese do okolí.
- **Za silného větru nebo v období extrémního sucha** bychom v přírodě nebo na volném prostranství **neměli oheň rozdělávat vůbec.**
- V období zvýšeného nebezpečí požárů může **hejtman kraje vyhláškou zcela zakázat rozdělávání ohňů.**

Pokud dojde k rozšíření ohně mimo ohniště, zvažte, jestli jste schopni danou situaci zvládnout vlastními silami.

Na uhašení ohně můžete použít jakoukoli vodu, kterou máte k dispozici, lopatu, písek nebo jinou zeminu, kterou oheň udusíte. Pokud si nejste jisti, je lepší utéci do dostatečné vzdálenosti od ohně a neprodleně zavolat hasiče na **linku 150**.

Pokud se na vás vznítí oděv a není k dispozici dostatek vody k uhašení, **neutíkejte** - tím jen podpoříte hoření. Okamžitě si **lehněte** na zem a chraňte si obličej. **Kutálejte se**, dokud plameny neuhasnou - tím se zamezí přístupu kyslíku potřebného k hoření. Je-li po ruce deka, nebo jiná vhodná textilie (nesmí to být materiál z umělých tkanin), tak ji použijte k uhašení hořícího oděvu.

Jak poskytnout první pomoc v případě popálení naleznete na naší webové stránce v části [Poskytování první pomoci](#).

Vypalování trávy

S příchodem jara někteří zahrádkáři místo pracnějšího, zato však ekologičtějšího vyhrabání staré trávy a jejího kompostování, volí jednodušší vypalování. Nejenže je to počínání nebezpečné, ale poškozuje i faunu, flóru a znečišťují ovzduší. Z těchto důvodů je vypalování trávy zakázáno hned několika zákony, zákonem o požární ochraně zákonem o ochraně přírody a krajiny a dále zákonem o ochraně ovzduší.

Za porušení zákona hrozí viníkovi vysoká pokuta, která se může ve správním řízení vyšplhat až do výše 25 000,-Kč. Zákaz vypalování a spalování trávy je navíc zakotven i v obecně závazných vyhláškách některých obcí.

Většina lidí nebezpečí, které vypalování představuje, značně podceňují. Věří, že mají oheň pod kontrolou a nemůže se nic stát. Na tento omyl již doplatilo spoustu lidí, kteří při vypalování zemřeli nebo utrpěli vážná zranění. Hrozí zde velké nebezpečí, že dojde k rychlému a nekontrolovatelnému rozšíření požáru i na další porost nebo objekty. Oheň se při dobrých podmínkách dokáže šířit tak rychle, že lidé nemají často nejmenší šanci na danou situaci adekvátně zareagovat.

Pomineme-li nebezpečí vzniku požáru, je třeba uvědomit si, jakým způsobem ohrožuje tento způsob jarního úklidu přírodu. Velký žár, který při hoření trávy vzniká (až 800°C) může způsobit zničení většiny vývojových stádií hmyzu, smrt nebo popálení malých zvířat (např. ježků), kouřové zplodiny ohrožují i živočichy na stromech a keřích.

Negativní dopad vypalování trav se týká také rostlinných společenstev a půdních mikroorganismů (snížení druhové rozmanitosti společenstev rostlin). Někteří zahrádkáři se domnívají, že popel, který takto vznikne, je dobrým hnojivem. Popel je však velmi často rozfoukán větrem nebo jej splaví déšť, takže se potřebné živiny do půdy stejně nedostanou. Ve všech ohledech je lepším způsobem ponechání staré trávy, která se rozloží a živiny se pozvolna uvolňují a navíc obohatí půdu o velmi

Obr. 4: Vyhrabanou trávu raději zkompostujte.

důležitou organickou složku. Aby trávník dobře vypadal, je nejlepší trávu vyhrabat a zkompostovat.

Pálení rostlinného odpadu

Mnozí často také pálí na svých zahradách rostlinný odpad. Toto pálení není zakázáno zákonem, ale **je třeba se informovat na obecním úřadě, kdy je pálení obecní vyhláškou povoleno.**

Povinnost ohlášení pálení odpadů **mají ze zákona č. 133/1985 Sb., pouze podnikající fyzické a právnické osoby. Občané tuto povinnost nemají, ale je dobré, pokud dochází k dlouhodobému pálení nebo pálení mimo obytnou zónu,** nahlásit tuto činnost na linku 112 nebo 150 a mít na místě pálení mobilní telefon a jednoduché hasební prostředky (lopatu, vědro s vodou apod.).

Index nebezpečí požárů v ČR

B8 - Jak předcházet požáru při kouření?

Statisticky nejčastější příčinou požárů je již tradičně nedbalost. Touto nedbalostí se v souvislosti se vznikem požáru rozumí mimo jiné kouření nebo manipulace s otevřeným ohněm. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení ORP a obce Vám nabízí několik rad, jak předcházet požáru při kouření.

Důsledky kouření

Kromě faktu, že kouření je příčinou mnoha onemocnění (např. rakovina plic, hrtanu, úst, jícnu, močového měchýře, ledvin, infarkt myokardu a má vliv na vznik nemocí oběhové soustavy), je také významnou příčinou množství požárů. Odhaduje se, že ročně na světě zahyne při požárech od hořící cigarety asi 100 000 lidí.

Vznik požáru v souvislosti s kouřením

Hlavními příčinami vzniku požárů v souvislosti s kouřením cigaret jsou:

Obr. 1: Usnutí se zapálenou cigaretou je nebezpečné a často mívá za následek smrt.

Odhození nedopalku v lese, popř. do suché trávy

V lese je kouření zcela zakázáno. Odhozený nedopalek cigarety by mohl způsobit škody nejen na lesním porostu, ale také na životech zvířat, žijících v lese, životech lidí a samozřejmě na dalších materiálních hodnotách. Právě v letních měsících bývá zvýšená četnost požárů lesa a trávy.

Odhození nedopalku do odpadkového koše

Také odhozený nedopalek v odpadkovém koši je častou příčinou požáru. A přitom stačí tak málo, takzvaně „típnout“ cigaretu ještě před vhozením do odpadkového koše, nebo použít popelník. Je třeba si uvědomit, že hasiči, kteří hasí hořící odpadkový koš, mohou přijet o pár minut později k závažnější situaci, kdy je budete potřebovat právě Vy.

Kouření na čerpacích stanicí pohonných hmot

Kouření na čerpacích stanicích je přísně zakázáno. Bezpečnostní tabulka „Zákaz kouření“ by měla být na každé čerpací stanici. Riziko požáru je totiž velmi vysoké. Požáry na čerpacích stanicích nejsou sice tak časté, o to jsou ale nebezpečnější.

Kouření v posteli, popř. v křesle s následným usnutím

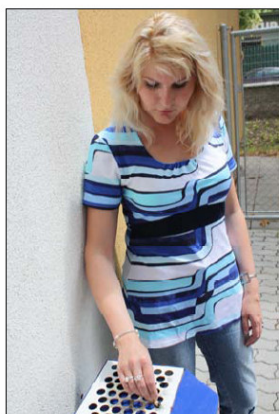
Je známo mnoho případů, kdy kuřák po zapálení cigarety následně usnul, a poté již bylo nalezeno pouze jeho ohořelé tělo. Svou roli v těchto případech někdy sehrál také alkohol. Ne vždy takové případy musí končit smrtí, popáleninami to ale skončí téměř vždy. Kouření v roce 2007 způsobilo v domácnostech v ČR 253 požárů, při kterých zemřelo 15 lidí a 46 bylo zraněno.

Kouření ve výbušných prostorách a prostorách, ve kterých je manipulováno s hořlavými látkami

Kouření v těchto prostorech (sklady, síla, garáže, autoopravny, lakovny...) je zakázáno bezpečnostními tabulkami. Tyto bezpečnostní tabulky mají své opodstatnění a je nutné je striktně dodržovat.

Zásady, které dodržujte při kouření

Obr. 2: Nedopalky cigaret
řádně „típněte“!

- nekuřte na místech, kde je to bezpečnostní tabulkou nebo předpisy zakázáno (v lese, v nebezpečných prostorách),
- nekuřte v blízkosti hořlavých materiálů,
- nikdy neodhazujte hořící nedopalky,
- neodkládejte hořící cigarety na hořlavé materiály,
- nekuřte v situaci, kdy Vám hrozí usnutí (v posteli, v křesle...)
- nedávejte svým dětem příležitost se dostat k Vaším cigaretám a zápalkám nebo zapalovači.

Zvažte úplné ukončení kouření, získáte tím průměrně 8 až 16 let života navíc, ušetříte peníze v řádu tisíců korun ročně a snížíte riziko vzniku požáru ve své domácnosti i v přírodě.

B9 - Co byste měli vědět o únikových východech?

Při požáru je nezbytné rychle opustit hořící objekt. K tomuto účelu slouží únikové cesty a východy, jak je ale rychle najít? Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení ORP a obce Vám poradí, jak poznat únikovou cestu a jaké má mít základní parametry pro bezpečné opuštění objektu.

Co je úniková cesta

Úniková cesta je komunikace, která umožňuje bezpečnou evakuaci osob ze stavby nebo z její části ohrožené požárem na volné prostranství, kde nemohou být ohroženy.

Únikové cesty a východy musí svým počtem, polohou, kapacitou, technickým vybavením a konstrukčním provedením odpovídat normovým hodnotám a tím vytvářet předpoklady k bezpečnému úniku osob.

Obr. 1: Označení únikového východu.

Za únikovou cestu lze také považovat:

- rampy;
- eskalátory;
- evakuační výtahy, které slouží především k evakuaci osob s omezenou nebo žádnou schopností pohybu a osob z výškových objektů.

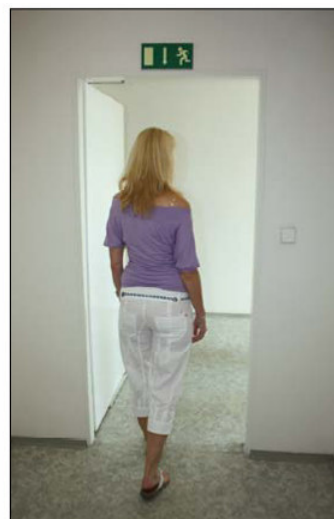
Základní druhy únikových cest

Podle stupně ochrany, kterou únikové cesty poskytují unikajícím osobám, rozlišují se únikové cesty nechráněné a chráněné.

Nechráněná úniková cesta (NÚC)

NÚC je každý trvale volný komunikační prostor směřující k východu na volné prostranství nebo do chráněné únikové cesty. Nechráněné únikové cesty nemusí být od ostatních prostor v objektu odděleny stavebními konstrukcemi.

Chráněná úniková cesta (ChÚC)

Obr. 2: Únik osob.

ChÚC je trvale volný komunikační prostor vedoucí k východu na volné prostranství a tvořící samostatný požární úsek, chráněný proti požáru požárně dělícími konstrukcemi. Za chráněnou únikovou cestu považujeme také komunikace (pavlače, schodiště), pokud jsou od vnitřních prostorů protipožárně odděleny obvodovými stěnami z nehořlavých hmot.

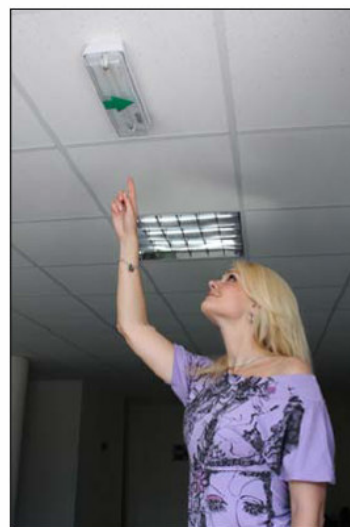
Jak má vypadat úniková cesta

Obr. 3: Směr úniku osob.

Na únikové cestě musí být zřetelně **označeny** únikové východy, evakuační výtahy a směry úniku osob, (toto označení nemusí být provedeno v objektech s východy do volného prostoru, které jsou zřetelně viditelné a dostupné z každého místa). Bezpečnostní značení se umísťuje především tam, kde se mění směr úniku, kde dochází ke křížení komunikací a při jakékoli změně výškové úrovně. Dveře na únikových cestách musí být opatřeny **odblokovacím zámkem**.

Únikové cesty musí mít zajištěno dostatečné osvětlení. Chráněné únikové cesty, částečně chráněné únikové cesty (pokud nahrazují chráněnou únikovou cestu), cesty sloužící k evakuaci osob se sníženou schopností pohybu a orientace a osob neschopných samostatného pohybu musí být vybaveny **nouzovým osvětlením**.

Obr. 4: Nouzové osvětlení.

Musí být trvale volně průchodné komunikační prostory (chodby, schodiště apod.), které jsou **součástí únikových cest**, tak, aby nebyla omezena nebo ohrožena evakuace nebo záchranné práce.

Nejmenší šířka nechráněné únikové cesty je 550 mm a nejmenší šířka chráněné a částečně chráněné únikové cesty je 825 mm se šířkou dveří alespoň 800 mm.

Chráněné únikové cesty a všechny jejich součásti **nesmí být využívány způsobem zvyšujícím požární riziko**.

Obr. 5: Detail nouzového osvětlení.

Ve stavbách s více než třemi nadzemními podlažími, ve kterých se trvale nebo pravidelně vyskytuje více než 10 osob s omezenou schopností pohybu a orientace nebo osob neschopných samostatného pohybu, musí být zřízeny **evakuační výtahy**. V ostatních budovách se evakuační výtahy zřizují v závislosti na normových hodnotách. Funkce evakuačního výtahu musí být zajištěna dodávkou elektrické energie ze dvou na sobě nezávislých zdrojů.

Jak přesně postupovat při rychlém opuštění ohrožených

prostor naleznete v článku [„Jak správně postupovat při opuštění domácnosti/objektu při evakuaci \(A6\)“](#).

B10 - Jak předcházet požárům od elektrických spotřebičů?

Elektrické přístroje jsou běžnou, ale často podceňovanou příčinou požárů v domácnostech. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení ORP a obce Vám poradí, jak bezpečně používat elektrické spotřebiče.

Elektrický přístroj - příčina požáru

Bez elektrických spotřebičů si dnešní život ani neumíme představit, ale jen málokdo si uvědomuje, jak mohou být tyto přístroje nebezpečné. Neopatrné zacházení s elektrospotřebiči může ohrozit lidský život a zdraví.

Iniciátorem požáru může být tepelný nebo elektrický spotřebič, elektrické, technické nebo technologické zařízení, nebo jeho součást. Běžně v domácnosti jsou to jak velké spotřebiče (**lednice, pračky, televizory...**), tak i drobné věci jako jsou **fény, kulmy, rychlovarné konvice, toustovače, domácí pekárny na chléb, žehličky, vysavače, brusky, vrtačky** apod. Požár může způsobit i vadné elektrické vedení nebo zapojení elektrických zásuvek.

Nejčastějším důvodem, který může způsobit požár je **technická porucha** na elektrickém přístroji nebo **lidská nedbalost** při zacházení s elektrospotřebiči.

Bezpečné používání elektrických přístrojů

- Elektrické spotřebiče kupujte pouze u odborných prodejců a vyhněte se zboží pochybného původu bez záručního listu a označení „CE“.
- Když si přinesete domů nový elektrický přístroj, je nezbytné si pečlivě přečíst návod k obsluze, který je přiložen. Při prvním spuštění i následném užívání přístroje vždy postupujte přesně podle tohoto návodu.
- Spotřebiče používejte pouze k těm účelům, pro které jsou určeny a způsobem uvedeným v jejich návodu.

Obr. 1: Kupujte spotřebiče s označením „CE“.

Obr. 2: El. spotřebiče odpojte ze zásuvky.

Obr. 3: Zabezpečte zásuvky zejména před dětmi.

- Nepřetěžujte el. zásuvky (několik zapojených přístrojů přes rozdvojku může přetížit zásuvku a způsobit zkrat nebo i požár).
- Spotřebiče nenechávejte při provozu bez dohledu (to platí zvl. pro ty, které je nutné po ukončení provozu vypnout).
- Elektrické spotřebiče by neměly přijít do styku s vlhkostí a vodou, zejm. v místech napojení do sítě.
- Při užívání přístroje průběžně kontrolujte jeho stav (např. jestli není prodřený elektrický kabel, nepřepalují se součástky apod.). Pokud by se vám něco nezdálo v pořádku, neprodleně nechte přístroj zkontrolovat odborným servisem.
- Nebezpečí požáru znamenají i silně zaprášené přístroje, proto povrch i vnitřek přístrojů pravidelně čistěte.
- Pokud to vyžaduje návod k přístroji (sekačky, el. kotel,...), provádějte u něj pravidelné servisní prohlídky, kdy vám odborník zaručí správné a bezpečné fungování přístroje na další období.
- Při bouřce a dlouhodobé nepřítomnosti v bytě odpojte spotřebiče vytažením přívodní šňůry ze zásuvky. Přístroje s režimem vypínání „stand-by“ (svítící dioda) doporučujeme vždy vypínat i tlačítkovým vypínačem na přístroji (hrozí možný zkrat a požár).
- Mimořádné i běžné opravy a údržbu elektroinstalace a spotřebičů svěřte jen odborné firmě.
- Zabezpečte spotřebiče a elektroinstalace před lidmi se sníženou schopností rozeznat nebezpečí (dětmi, mentálně postiženými apod.), například zaslepením zásuvek či uzamčením vypínačů.

V případě vzniku požáru elektrického spotřebiče jej nikdy nehaste vodou! Správný typ hasicího přístroje a postup hašení naleznete v článku „[Jaký hasicí přístroj na co použít](#) (B3)“.

B11 - Jaké máte povinnosti vůči hasičům?

Neznalost zákona neomlouvá. Jako občan máte vůči hasičům určité povinnosti. Hasičský záchranný sbor ve spolupráci s Policií ČR a orgány krizového řízení ORP a obce Vás s Vašimi povinnostmi seznámí.

Obr. 1: Povodeň v roce 2006 potrápila i obyvatele jižní Moravy.

Základní pojmy

Mimořádná událost: škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a taky havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací (dále jen „ZaLP“).

Záchranné práce: činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.

Likvidační práce: činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

Osobní pomoc: činnost nebo služba při provádění ZaLP a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana nebo starosty obce. Osobní pomocí se rozumí také pomoc poskytnutá dobrovolně.

Věcná pomoc: poskytnutí věcných prostředků při provádění ZaLP a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí také pomoc poskytnutá dobrovolně.

Pracovní povinnost: povinnost občana vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace a které jsou tyto osoby povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Pracovní výpomoc: povinnost občana vykonávat jednorázové a mimořádné úkoly nezbytné pro řešení krizové situace, které jsou povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Zákon o požární ochraně (133/1985 Sb.)

Dle tohoto zákona **jste povinni:**

- **počínat si tak, aby nedocházelo ke vzniku požáru**, zejména při používání tepelných, elektrických, plynových a jiných spotřebičů a komínů, při skladování a používání hořlavých nebo požárně nebezpečných látek, manipulaci s nimi nebo s otevřeným ohněm či jiným zdrojem zapálení,
- **zajistit přístup k rozvodným zařízením** elektrické energie a k uzávěrům plynu, vody a topení,
- **plnit příkazy a dodržovat zákazy** týkající se **požární ochrany** na označených místech,
- **obstarat požárně bezpečnostní zařízení** a věcné prostředky požární ochrany v rozsahu stanoveném zákonem,
- **zajistit přístup k požárně bezpečnostním zařízením** a věcným prostředkům požární ochrany za účelem jejich včasného použití a dále **udržovat tato zařízení** a věcné prostředky **v provozuschopném stavu**; uvedené povinnosti se vztahují na osoby, které mají uvedená zařízení a věcné prostředky ve vlastnictví či užívání,
- **vytvářet** v prostorách ve svém vlastnictví nebo užívání **podmínky pro rychlé zdolání požáru a pro záchranné práce**,
- **umožnit** orgánu státního požárního dozoru provedení potřebných úkonů při **zjišťování příčiny vzniku požáru** a v odůvodněných případech mu bezúplatně **poskytnout výrobky** nebo **vzorky** k provedení požárně technické expertizy ke zjištění příčiny vzniku požáru,
- **oznamovat** bez odkladu **každý požár** (linka 150)
- **dodržovat podmínky** nebo **návody** vztahující se k požární bezpečnosti výrobků nebo činností,
- **provést** nutná **opatření pro záchranu ohrožených osob**,
- **uhasit požár**, jestliže je to možné, nebo **provést** nutná **opatření k zamezení jeho šíření**,
- **poskytnout osobní pomoc** jednotce požární ochrany na výzvu velitele zásahu, velitele jednotky požární ochrany nebo obce,
- na výzvu velitele zásahu, velitele jednotky požární ochrany nebo obce **poskytnout dopravní prostředky, zdroje vody, spojová zařízení a jiné věci** potřebné **ke zdolání požáru**.

Obr. 2: Jste povinni ohlásit každý požár, i když jej uhasíte.

Obr. 3: Neparkujte na nástupních plochách pro hasiče!

Co nesmíte:

- vědomě **bezdůvodně přivolat jednotku požární ochrany** nebo **zneužít linku tísňového volání**,
- **provádět práce**, které mohou vést ke vzniku požáru, **v rozporu s předpisy** o požární bezpečnosti,
- **poškozovat, zneužívat** nebo jiným způsobem **znemožňovat použití hasicích přístrojů** nebo jiných věcných prostředků požární ochrany a požárně bezpečnostních zařízení,

- **omezit** nebo **znemožnit použití** označených **nástupních ploch** pro požární techniku,
- **používat barevné označení** vozidel, lodí a letadel **jednotek požární ochrany**,
- **provádět vypalování porostů**.

Zákon o integrovaném záchranném systému (239/2000 Sb.)

Z tohoto zákona pro Vás plynou **následující povinnosti**:

- **strpět omezení** vyplývající z opatření stanovených při mimořádné události a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění ZaLP,
- **poskytnout** na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu **osobní nebo věcnou pomoc**,
- pokud jste vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, jste, pokud je to nutné k provádění ZaLP, **povinni strpět vstup osob**, které tyto práce vykonávají **na Váš pozemek nebo do objektu**, strpět použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů,
- **poskytnout** veliteli zásahu **informace** o skutečnostech, které by mohly **ohrozit životy nebo zdraví osob**, které provádějí zásah nebo ostatního obyvatelstva (zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího zařízení, dravých či nebezpečných zvířat),
- **strpět umístění zařízení systému varování a vyrozumění** (sirény apod.) **na nemovitostech**, které máte ve svém vlastnictví a umožnit k nim přístup HZS kraje nebo jím zmocněných osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav.

Obr. 4: Na výzvu velitele zásahu jste povinni poskytnout osobní či věcnou pomoc.

Osobní nebo věcnou pomoc **nemusí** poskytnout osoby, které požívají výsady a imunity dle mezinárodního práva.

Od osobní pomoci jsou **dále osvobozeny**:

- osoby ve věku do 18 let a od 62 let,
- osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných činností,
- plně invalidní osoby,
- poslanci a senátoři Parlamentu ČR a členové vlády.

Pokud byste vystavili vážnému ohrožení sebe nebo své blízké anebo pokud Vám v tom brání důležité okolnosti, které by zjevně způsobily závažnější následky, jste od této povinnosti také osvobozeni.

Samozřejmě můžete poskytnout dobrovolnou pomoc (avšak vždy s vědomím velitele zásahu, hejtmána nebo starosty obce).

Pokud **nesplníte povinnosti**, které Vám ukládá tento zákon, může Vám být uložena **pokuta ve výši 20 000 Kč**.

Zákon o krizovém řízení (240/2000 Sb.)

V době krizového stavu **jste povinni**:

- **uposlechnout výzvy** oprávněných orgánů krizového řízení **k zaevidování** na stanoveném místě z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci,
- **hlásit přechodnou změnu svého pobytu** v obci, v jejímž správním území budete pobývat, pokud Vám tato povinnost vyplývá z krizových opatření nařízených orgánem krizového řízení,
- **strpět omezení** vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu,
- **vykonávat** uloženou **pracovní povinnost** nebo **pracovní výpomoc**,
- **poskytnout** požadované **věcné prostředky**.

Plnění těchto povinností můžete **odmítnout**, pokud byste jejich plněním **ohrozili život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob** anebo pokud jsou povinnosti Vám ukládané v rozporu se zákonem.

Obr. 5: Plnění pytlů s pískem při povodních.

Obsah, rozsah a místo prací v rámci pracovní povinnosti v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu Vám **stanoví hejtmán pracovním příkazem** (ten obsahuje: Vaše osobní údaje, den a místo nástupu pracovní povinnosti, druh práce, předpokládanou délku plnění povinnosti, poučení a označení orgánu, který pracovní příkaz vydal).

Pracovní výpomoc v době krizového stavu Vám **ukládá hejtmán** nebo **obec**, které Vám po ukončení této povinnosti vydají **potvrzení** (to obsahuje: Vaše osobní údaje, den zahájení a ukončení pracovní výpomoci, počet odpracovaných hodin, druh a místo práce, poučení o náhradě a označení orgánu, který potvrzení vydal).

V případě, že **nejste schopni ze zdravotních důvodů** uloženou pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc konat, **doložíte** tuto skutečnost **lékařským posudkem**, který vystaví zdravotnické zařízení určené orgánem, který vydal pracovní příkaz nebo uložil pracovní výpomoc. Toto zdravotnické zařízení je povinno Vám přednostně provést lékařskou prohlídku a posoudit Vaši zdravotní způsobilost k předpokládané práci. Úhrada nákladů vynaložených na provedení prohlídky bude vyúčtována k tíži orgánu, který vydal pracovní příkaz nebo uložil pracovní výpomoc.

Od povinnosti poskytnout věcné prostředky, vykonat pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc jsou **osvobozeni** ti, kteří požívají výsady a imunity podle mezinárodního práva. Pracovní povinnost nebo pracovní výpomoc ostatním cizincům lze uložit, pokud mezinárodní smlouva schválená Parlamentem České republiky a vyhlášená ve Sbírce zákonů nebo ve Sbírce mezinárodních smluv nestanoví jinak.

Od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci jsou **dále osvobozeny**:

- osoby ve věku do 18 let a od 62 let,
- osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných druhů práce,
- plně invalidní osoby,
- poslanci a senátoři Parlamentu České republiky,
- členové vlády,
- osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké,
- ženy a osamělí muži pečující o dítě do 15 let věku,
- těhotné ženy,
- ženy do konce třetího měsíce po porodu, jestliže se dítě narodilo mrtvé, zemřelo anebo žena o něj nepečuje.

Orgán krizového řízení může **osvobodit** od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci **také osoby, kterým by v tom bránila důležitá okolnost**, jejíž opominutí by mohlo vést k ohrožení života, zdraví nebo majetku. Závažnost důležité okolnosti posuzuje orgán krizového řízení.

Ženám lze uložit pouze takovou **pracovní povinnost** nebo **pracovní výpomoc**, která není v rozporu se zvláštním právním předpisem.

Osoby osvobozené od pracovní povinnosti a pracovní výpomoci **mohou poskytnout dobrovolnou pomoc**.

Za nesplnění povinností, která plynou z tohoto zákona, Vám může být uložena **pokuta do výše 20 000 Kč**, pokud však porušíte povinnost v době **krizového stavu**, může Vám být uložena **pokuta až 50 000 Kč**.

